

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quomodo Essentia, & Existentia distinguantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

consequentiam, quia licet albedo dicatur formaliter convenire parieti, tamen certum est, quod non conveniat ipsi ex sua ratione formali, ergo licet existentia conveniret differentie entis, non est tamen necesse, ut conveniat ex sua ratione formali.

Urgebis: Si convenit ipsi formaliter existentia debet ex sua ratione formali dicere non repugnantiam ad illam, sed hoc sufficit, quod conveniat ipsi formaliter ratio entis, ergo. *R.* negando majorem, sufficit enim quod realiter dicat illam non repugnantiam.

Replicabis: Si ex sua ratione formali non conveniat ipsi illa non repugnantia, ergo convenit ipsi ex sua ratione formali repugnantia. *R.* negando consequentiam, nam licet alterum ex contradictoriis debet convenire cuilibet simpliciter, tamen non debet convenire cuilibet ex sua ratione formali, sicut non convenit animali ex sua ratione formali habere rationalitatem, aut negationem ejus.

Addes: Ex sua ratione formali est ali-

quid, ergo ens. *R.* dist. ant. aliquid, id est aliquid quod ens: nego ant. aliquid, id est determinativum entis, conc. ant. denique si confirmaretur tota hæc Disputatio auctoritate Philosophi dicentis, id est ens non esse, quia includitur in differentiis, facile responderetur ipsam problematicè disputasse.

Arguitur 3. Secundum nos ens nihil est aliud, quam illud quod existit, aut potest existere realiter sive hoc sit ex ratione sua formali, sive non, sed differentia existunt ergo sunt formaliter entia, adeoque includunt formaliter ens. Ante solutionem advertendum est, aliud esse, quod ratio formalis entis conveniat differentie, aliud quod ista ratio conveniat ipsi ex ratione sua formali, unde cum dicitur quod sint, vel non sint formaliter entia fit equivocatio, potest enim sumi vel in primo vel secundo sensu, hinc in forma dist. consequens: differentie sunt formaliter entia, hoc est ratio formalis entis convenit ipsis concedo, differentie sunt formaliter entia hoc est convenit ipsi ex ratione sua formali, nego consequentiam.

DISPUTATIO II. DE ESSENTIA, EXISTENTIA, ET SUBSISTENTIA.

QUÆSTIO I.

Quomodo Essentia & Existentia distinguantur?

I.
*Explicatur
essentia &
existentia.*

Notandum Essentiam rei dici, rationem per se primò convenientem rei intrinsicè ipsam constituentem, & à qua omnes ejus proprietates emanant, ut animalitas & rationalitas respectu hominis; dicitur etiam aliàs, *ratio formalis, quidditas, natura rei, substantia rei, &c.* quæ omnia sunt Synonyma: Existentia verò dicitur id, ratione cujus formaliter constituitur res extra suas causas & extra nihil, dixi formaliter, quia efficienter constituitur extra causas per ipsas causas, non tamen formaliter; addidi, & extra nihil, quia existentia Dei non constituit ipsum formaliter extra suas causas, cum non habeat, sed extra nihil. Tota ergò difficultas examinanda in hoc consistit, num essentia actualis, distinguatur realiter ab existentia actuali, vel utrum essentia possibilis distinguatur realiter ab existentia possibili, nam certum est existentiam actualem, realiter distinguui ab essentia & etiam ab existentia merè possibili. D. Thomas I. p. q. 3. a. 4. cum suis inter ipsas realem admittunt distinctionem, oppositum tenet D. I. d. 36. q. 3. cum quo

II.
*Existentia
non distin-
guitur ab es-
sentia.*

Dico I. *Existentia actualis non distinguitur ab essentia actuali.*

Probatum primò: Ad hominem, ideo Thomistæ distinguunt realiter essentiam ab existentia, quia ipsa essentia potest existere, vel non existere, ex quo deducunt, quod dum existit, habeat aliquid realiter distinctum, quod non habebat, quando non existebat, sed idem

est de existentia, nam hæc potest esse actu & aliquid quando non esse, ut patet de existentia Antichristi, qui nunc non est actu, & aliquando erit actu, ergo si propter hanc rationem admittenda est existentia realiter distincta ipsi essentia, etiam addi debet alia existentia existentia, sed hoc non admittunt, ergo, nec primam.

Dices I. Quamvis pro essentia quid sit per addi debeat non tamen pro existentia, quia ipsa est ratio formalis existendi, & consequenter non requirit aliam existentiam. Contra, quia colligunt essentiam non esse rationem formalem existendi ex eo, quod possit existere, & non existere, sed existentia potest existere, & non existere, ergo etiam debent colligere quod non sit ratio formalis existendi, & consequenter falsà supponunt existentiam esse rationem formalem existendi.

Dices 2. Existentiam non posse concipi ut possibilem, & non existentem, quia de conceptu existentie est actu existere, sicut de conceptu hominis est esse animal sine quo existere nequit. Contra, quia existentia Petri non fuit ab æterno & tamen potuit produci, & antequam fuisset producta, cognoscebatur à Deo possibilis, ergo existentia Petri non minus ab æterno fuit possibilis, quam ejus essentia.

Instabis: Existentiam non existentem & tantum possibilem non esse existentiam, quia de conceptu ejus est actu existere. Contra, existentia non minus habet suam realitatem quam essentia, & æquè benè est participata illa ac hæc, ergo tam benè debet concipi prius possibilis, quam actualis, ac ipsa essentia. Proba-

V. **Probatur Conclusio secundò:**

Quia Essentia actualis ut realiter distincta ab Existentia, vel est quid dependens & productum à Deo vel non? Si sic, ergò est formaliter existens, consequenter nò est ponenda alia Existentia realiter distincta ab essentia; probatur consequentia, quia formaliter existere nil aliud est, quàm esse extra causas suas, nec ad aliud ponitur existentia, nisi ut ponatur res extra suas causas; ergò si essentia ut realiter distincta est producta, & extra suas causas erit formaliter existens, consequenter frustra addetur alia existentia distincta: Si verò dicatur quod ut distincta ab existentia non sit quid dependens & productum; ergò dabitur à parte rei extra Deum entitas actualis independens & improducta à Deo, quod est falsissimum.

VI. **Dices:** Non posse dici essentiam esse extra causas suas, nisi habeat Existentiam, quia Existentia est ratio formalis, quæ res dicitur extra suas causas, unde si concipitur res aliqua producta in suo esse, eo ipso concipitur extra suas causas, & consequenter cum existentia, quæ tantum accidentaliter convenit essentia. Contra, quandoquocumque duæ entitates sunt invicem realiter distinctæ, licet simul producantur, distinctis tamen actionibus producuntur, quia actiones distinguuntur penes terminos; ergò si Essentia & Existentia realiter distinguuntur, etiã actiones ipsarum productivæ realiter distinguuntur, consequenter poterit concipi essentia in se producta, & extra causas posita, præcindendo ab existentia; ergò erit existens ante Existentiam, ut in argumento deduxi. Sed in contra directè

VII. **Arguitur 1.** Terminus generationis distinguitur realiter ab eo, quod non est terminus generationis, sed Existentia est terminus generationis & Essentia non est, ergò & negando min. nam terminus generationis est tota res, quæ producitur & licet possit considerari, quòd in illa, tota ratio terminandi generationem esset Existentia, tamen inde non sequitur distinctio realis, sed ad summum formalis.

Instatur: Nulla res potest intelligi sub opposito ejus, quod realiter nisi identificatur, sed Essentia potest intelligi sub non Existentia; ergò Existentia non poterit identificari Essentia. & dist. min. potest intelligi sub non existentia, quatenus potest intelligi actu non existere, sicut & potest intelligi ipsamet Existentia, concedo min. quatenus possit intelligi esse realiter existens, & simul habere negationem Existentiæ, aut possibiliter existens, cum negatione possibilis Existentiæ, nego minorem & conseq. Itaq; sicut ipsa Existentia potest intelligi non existere actu, & sic intelligi cum negatione existentia, & tamen non distinguitur realiter à se ipsa, ita potest intelligi Essentia non existere, & tamen non distingui realiter ab existente.

Arguitur 2. Ex multis inconvenientiis Primò sequitur, quòd sicut Deus est existens per Essentiam suam, eo quòd existentia ejus non distinguatur ab essentia, sic etiam Creatura esset existens per essentiam. Secundò: Quia ideò Deus est ens imparticipatum, quia non participat essentia ejus existentiam; ergò etiam Crea-

F. Amandi Hermann Metaphysica.

tura esset ens imparticipatum. Tertio: Quia ideò Deus summè simplex est, quia ejus essentia & existentia sunt idem; ergò etiam Creatura esset summè simplex. & ad primum negando ant. sed ideò potiùs, quia existentia ejus est de ejus essentia non autem de essentia Creaturæ, sed tantum est ejus modus intrinsecus. Ad secundum: Ideò Deus dicitur ens imparticipatum, quia non participat suum esse seu existere ab aliquo efficiente extrinseco, Creatura autem tam essentiam, quàm existentiam sic participat. Ad tertium nego ant. sed ideò est summè simplex, quia nec ex materia & forma, nec ex genere & differentia componitur.

Arguitur 3. Essentia rei convenit ei independenter ab omni causa efficiente, existentia verò, dependenter; ergò distinguitur realiter. & negando antecedens, quia Essentia & existentia dependent efficienter à causa efficiente, licet formaliter intrinsecè non dependant.

Dices: Ergò Essentiæ rerum non erunt æternæ, cum sint generabiles & corruptibiles contra Philosophos. & dist. 1. p. Illati, quantum ad cognitionem hypotheticam principiorum essentialium, nego; simpliciter, concedo; distinguo etiam 2. partem: Sunt generabiles & corruptibiles, id est, possunt generari & produci concedo; hoc est, à generatione, habent talem vel talem connexionem, quam per corruptionem dependerent, nego illatum. Essentiæ igitur rerum dicuntur esse æternæ & necessariæ, quatenus ex se formaliter includunt talia vel talia prædicata, ut si sint necessariò debeant ista habere, & hoc intelligitur per hypotheticam connexionem prædicatorum essentialium, unde licet causa efficiens possit res non producere, nequit tamen efficere, si producantur, quòd nò habeant talem essentiam, & hinc dicuntur non dependere à causa efficiente, nec generari nec corrumpi.

Dico 2. Essentia actualis non distinguitur ab Existentiâ actuali tantum ratione, sed ex natura rei, formalis distinctione. Prob. Illis fundamentis quibus probavi naturam communem distingui formaliter à suis differentiis, præcipuè ex via contradictionis, quæ etiam hic reperitur, nam essentia est quidditas rei, existentia nò est quidditas, nec de quidditate; essentia ponitur in predicamento, existentia non ponitur; in essentia fundantur propositiones necessariæ, in existentia non, quæ omnia verificantur sine fictione intellectus, quia à parte rei verum est dicere, quòd humanitas sit de essentia hominis, existentia nò, ergò. Confirmatur: Quia existentia Dei majorè habet identitatem cum essentia, quàm existentia Creaturæ cum sua essentia; ergò existentia Creaturæ debet esse aliquomodo ex natura rei distincta ab ipsa essentia, aliàs eandè deberent habere identitatè cum existentia Dei. Sed in contrariù

Arguitur: Pro Thomistis, iisdem quasi argumentis, quib; eos impugnavi. Si essentia distingueretur formaliter ab existentia, sequeretur processus in infinitum in formalitatibus sicut sequeretur si realiter distinguerentur; ergò. Prob. ant. quia ipsa formalitas existentia potest esse & non esse, quapropter in ipsa debet generari duplex formalitas, una quæ sit Essentia, alia quæ sit Existentiâ & sic in infinitum, nam illa

Ppppp Elen-

VIII. Essentia & Existentiâ dependent à causa efficiente.

IX. Distinguitur formaliter.

X. Argumentum in contrarium primum.

Multa inconvenientiis allegata solvantur.

Essentia iterum poterit esse vel non esse, & sic iterum debet generari formalitas Essentiae & Existentiae. R. primò: Hanc retorsionem nil concludere, cum eam non assumam ad aliquid probandum, sed potius eam rejiciam ut ibidem patet. R. secundò negando ant. cum sua probatione, quia Existentia cum sit modus intrinsecus Essentiae, ratione ejus tantum poterit esse vel non esse, unde substantia sit possibilis, ratione ipsius etiam Existentiae erit possibilis, si actualis, erit etiam actualis, nec potest ullo modo secundum nos dici, ipsa potens existere, licet bene secundum Thomistas, quia secundum nos propria actione produci non potest, sicut posset secundum Thomistas, adeoq; sicut non dicitur in recto existere, sed ratione cujus potest Essentia existere.

Instatur: Essentia actualis quantumcunq; praecisa ab Existentia, eo ipso quo actualis est, concipitur existens, quia esse actuale, est formaliter esse existens; ergò nec Existentia ab Essentia, nec e contra possunt ab invicem objective praescindi. R. concessio antecedente cum probatione, negando consequentiam, quia non loquor de Essentia actuali reduplicative ut loquitur antecedens, sed specificative ut sonat ipsius consequentia, certum enim est in sensu reduplicativo Essentiam actualem non distinguui ab Existentia, quia sic Existentia est de Essentia Essentiae actualis, imò ipsa Essentia actualis, sicut albedo est de Essentia albi, in quantum albi, imò est ipsum album reduplicative & formaliter sumptum.

XI.
Secundum.

Arguitur 2. Si Essentia distinguitur ex natura rei ab Existentia sine dubio spectabitur ut est à parte rei, sed eo ipso quo sumitur ut est à parte rei, sumitur cum Existentia; ergò implicat Essentiam distinguui ex natura rei ab Existentia. R. dist. min. ut est à parte rei, id est, ut extra suas causas sumitur cum Existentia, concedo min. ut est à parte rei, id est, ut prater opus intellectus, conceptus Essentiae non est conceptus Existentiae sumitur cum Existentia nego min. & conseq.

Instatur: Essentia ut praescindit ab Existentia debet fundare distinctionem formalem, ergò debet esse existens; probatur consequentia, quia relatio distinctionis supponit extrema existentia. R. negando conseq. cujus probationem distingo, supponit extrema existentia Existentiis propriis si extrema sint res, concedo ant. Existentiis propriis si extrema sint formalitates, nego ant. nam ad fundandam distinctionem formalem sufficit, quòd extrema existant Existentia illius rei, cujus sunt formalitates, nec ulla est necessitas quamlibet formalitatem habere suam Existentiam, cum sufficienter existant Existentia ipsius rei.

XII.
Essentia est perfectior existentia.

Quaeres I. An perfectior sit Essentia vel Existentia? R. Essentiam esse perfectiorem Existentià, ratio est, quia homo, verbi gratià; non est perfectior equo ratione Existentiae, tam bene enim equus est extra suas causas ac homo; ergò ex eo erit perfectior, quia perfectiorem habet Essentiam, consequenter Essentia erit perfectior Existentià, quòd si autem Existentia hominis sit perfectior quam equi; hoc

non provenit ex ratione Existentiae praecise, sed ratione Essentiae, cui realiter identificatur. Nec obstat, quòd Existentia sit actus Essentiae, nam non omnis actus est perfectior sua potentia, ut patet de subsistentia Angeli, qua est imperfectior natura angelicà.

Quaeres 2. Quenam sit causa proxima effectiva Existentiae? R. cum D. Existentiam non solum à Deo, sed etiam à causis secundis causari, hoc patet ex dictis, quia si Essentia est idem realiter cum Existentia, sequitur evidenter Existentiam eandem habere causam quam habet Essentia, sed causae secundae sunt vere causae respectu Essentiae; ergò & respectu Existentiae.

Quaeres 3. An quaecunq; habeant propriam Essentiam, propriam quoq; habeant Existentiam? Thomistae docent materiam primam existere Existentià formae, naturam humanam Christi Existentià verbi; & aliqui licet passi accidentia Existentia subjecti, consequenter non habere proprias Existentias. R. contra illos cum communi Scottistarum affirmative, de materia prima probatum est in Physica, de natura humana probatur in 3. sententiarum, solum hic ergò de accidentibus probabo, quia in Sacra Eucharistia accidentia existunt & non existunt Existentià subjecti, quia nec hoc, nec ejus Existentia adest; ergò existunt Existentià propria.

Quaeres 4. An tam essentia, quam existentia ex gradibus Metaphysicis componantur? R. Essentias rerum componi ex gradibus Metaphysicis, non verò existentias. De Essentia patet ex Universalibus, ubi distinctionem formalem probavi inter gradus Metaphysicos. De Existentià autem probatur: existentia non habet proprias differentias per quas sit contrahibilis ad constituendos varios gradus Metaphysicos, sed ubi non sunt differentiae contrariae, non sunt gradus Metaphysici, sed consequenter nec compositio; ergò in existentia non sunt gradus Metaphysici, minor patet, quia in tantum distinguuntur isti gradus in essentia, & essentia dicitur composita ex illis, in quantum constat rationibus communibus & differentialibus: Probatur major, quia pluralitas differentiarum multiplicat praedicata essentialia & gradus essentialia, nam ex differentia perfectitatis sumitur gradus substantiae, ex differentia corporeitatis gradus corporis, ex differentia sensibilitatis gradus animalis, ex differentia rationalitatis gradus hominis, sed in Existentià non habentur tales diversi gradus; ergò nec differentiae contrahentes; Minor probatur, quia in ea non fundantur diversa praedicata, quòd requiritur ad diversitatem graduum, nam de ea non praedicatur nisi quòd ponat Essentiam formaliter extra suas causas.

Quaeres 5. Quare Existentia non ponitur in praedicamento cum Essentia? R. Quia est posterior tota coordinatione praedicamentali, nam possumus concipere adequate Essentiam, quoad omnes gradus suos etiam individuales absque eo quòd concipiatur Existentia: Quòd autem sit posterior tota illa coordinatione, ita ut non possit afficere aliquam gradum superiorem ante individuationem, probet

probat: Quia nil est capax immediatè & formaliter existentiae, nisi id quod potest esse terminus & effectus Physicæ causalitatis, quia per talem causalitatem communicatur effectui entitas actualis quæ est existentia, sed nil potest esse terminus & effectus Physicæ causalitatis, nisi sit individuum; ergo existentia præsupponit individuum, consequenter totam coordinationem prædicamentalem.

xvii.

Ratio cur quilibet gradus non habeat propriam existentiam.

Quæres 6. Quare singulis gradibus non tribuimus propriam Existentiam, cum tamen propriam habeant Essentiam, quæ per distinctam definitionem exprimitur? R. Quia nil potest habere propriam Existentiam, nisi quod potest esse terminus & effectus Physicæ causalitatis, cum autem gradus Metaphysici, seu formalitates non accipiant esse per causalitatem Physicam, sed tantum per simplicem emanationem Metaphysicam non existentiam Essentiâ propriâ, sed omnes adæquatè existent unicâ Existentiâ, illius rei cui identificantur & ad cuius spectant integritatem.

QUÆSTIO II.

De Esse Creaturarum ab aeterno.

I.

Sensus quaestiois explicatur secundum multiplex esse creaturarum.

Suppono hic ex tractatu de Cælo nullam creaturam extitisse de factò ab aeterno, quamvis antequam in tempore producantur ab aeterno possibiles fuerint, quia alioquin non potuissent produci, difficultas ergo est, quale nam esse habuerunt & habeant ante productionem & constitutionem extra causas suas, an videlicet Esse virtuale, vel cognitum, aut formale, seu reale? Per Esse virtuale intelligo illud, quod creaturæ habent in causis à quibus sunt producibiles, quod esse potius causis est adscribendum, secundum esse cognitum considerantur, quod habent in potentia cognoscitiva, à qua cognoscuntur, quo ad hæc duo esse, creaturas fuisse ab aeterno nulla est difficultas, quia ab aeterno fuit Deus & potentia ejus, quibus potuit producere & cognoscere Creaturas, ergo. Esse formale, seu reale est, quod habent Creaturæ secundum se & non in causis, à quibus producuntur, aut in potentiis à quibus cognoscuntur; Henricus hoc esse formale, seu reale creaturis ab aeterno tribuit idque tamen essentia tantum, non verò existentia, hæc sententia multorum subjacet censuris, & in nostra sententia minimè subsistit, cum essentiam & existentiam non distinguamus; quam & ulterius sic impugno: Ideò ponit Henricus Creaturas habere esse actuale essentia ab aeterno, ut secundum hoc esse terminet scientiam & cognitionem simplicis intelligentia, sed Deus ab aeterno non minus cognovit rerum existentias quàm essentias, quia juxta D. Augustinum super Genesim c. 7. non aliter novit Deus facta quàm scinda; ergo si ponantur rerum essentia ab aeterno, eadem ratione debebunt poni rerum existentia, sed hæc non ponuntur; ergo nec essentia. Alii Creaturis esse possibile tribuunt per hoc quòd ab intellectu divino cognoscantur, verum tamen hæc sententia exiguum veritatis speciem præ se fert, quia cognitio divina præcisè ex eo quòd tendat in objectum, si ex illa actio alia non oriatur nullum tribuit esse, ut patet in chymæra cognita à Deo, quæ postquam est cognita æquè

Creatura non habuerunt esse formale ab aeterno.

Nec per hoc quòd ab intellectu divino cognoscantur.

F. Amandi Hermann Metaphysica.

non est possibilis, ac si non fuisset cognita, quod tamen acquirere deberet, si cognitio divina aliquid intrinsecum esse communicaret, non minus quàm alia Creaturæ acquirunt secundum hanc sententiam. Et si dixeris chymæras non accipere hoc esse, quia possibiles non sunt, cum enim in hac sententia possibilitas rei dicat esse productum in mente divina, chymæra quæ acciperet hoc esse in mente divina, ex eo quòd cognosceretur, acciperet possibilitatem sicut accipiunt alia Creaturæ, quæ possibiles dicuntur, quæ ante cognitionem divinam secundum ipsos possibiles non sunt, adeoque jam aliud esse possibilitatis ante cognitionem illam habere debuerunt, quòd autem illud sit

Dico: Creaturas habere aliquid esse ab aeterno, & hoc fuit esse quoddam diminutum medium quasi inter reale simpliciter & rationis, antecedenter ad actum divini intellectus. Est Pontii contra Matrium:

II. Datur esse diminutum.

Prima pars patet ex paulò ante dictis, quia creaturæ ab aeterno à Deo cognoscuntur.

Probat secundam partem, quia illud esse quod habent non est simpliciter reale, ut claret ex refutatione sententia Henrici, neque est Ens rationis, cum non habeat repugnantiam & magis est perfectum, quàm Ens rationis propter non repugnantiam, minus perfectum vero, quàm esse simpliciter, cum non sufficiat ut possit res operari; ergo est esse quoddam diminutum medium inter Ens rationis, & reale simpliciter.

Probat tertiam partem: Objectum scientia speculative non fit per illam, sed potius præsupponitur ad illam, sed scientia quæ cognoscit Deus Creaturas, ab aeterno est speculativa; ergo non dat Creaturis esse illud secundum quod cognoscit illas.

Dices cum Matrio: Creaturas ante actum divini intellectus nullum habere proprium esse formale, nec cognitum, nec possibile, nec intelligibile, sed hæc omnia tantum habere virtualiter & radicaliter in Essentia divina. Hæc Responsio concedit quod volumus, quia quaecunque esse habeant Creaturæ & quomodocumque vocetur illud esse, sufficit ad intentum Conclusionis, quòd habeat aliquid esse antecedenter ad actum divini intellectus.

III. Probat secundum diminutum.

Probat secundò eadem partem: Quia prius naturâ terminatur scientia divina ad objectum primarium, quàm secundarium, sed in illo priori Creaturæ habent esse possibile saltem remotum & fundamentale, quæ non repugnant; ergo non recipiunt illud esse à scientia divina. Authores contrariae sententia multum gloriantur in autoritate Scoti in 1. d. 39. ubi dicere videtur, quòd Creaturæ habeant esse possibile per intellectum divinum, sed revera nihil ipsos juvat, quia Scotus ibi non loquitur de esse remoto, sed proximo, quia tale non possunt habere aliquid nisi quod immediatè, à voluntate produci potest, nihil autem potest sic produci nisi quod prius ab intellectu divino cognoscitur. Sed in contra

Arguitur Cum Matrio contra secundam partem, implicat dari mediū inter duo Contradictoria, sed ens reale & rationis contradicunt sibi, ergo. Respondet Pontius in sua additione

IV.

Ppppp a Matrium